

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

Упр. № 9/3.02.23г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дел. № 42 / К1
Дата: 09.02.23г.

СТ А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №21/2022

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд на Република България от 17.01.2023 г. на Съюза на юристите в България е предоставена възможност да представи писмено становище по конституционно дело №21/2022 г., образувано по искане на тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 47, т. 5, б. "б" от Закона за частната охранителна дейност (обн., ДВ, бр. 10 от 30.01.2018 г. посл. изм. ДВ, бр. 17 от 26.02.2019 г., бр. 69 от 04.08.2020 г. (ЗЧОД)

Съгласно предвидените разпоредби в Закона за частната охранителна дейност (ЗЧОД), чл. 47, т. 5, б. „б“ се прилага в две различни хипотези.

Първата е при процедурата по издаването на лиценз за частната охранителна дейност, регламентирана в глава трета, раздел първи на закона.

Втората е в случаите на чл. 49, ал. 1, т. 2, т.е. при процедура за отнемане на вече издаден лиценз, регламентирана в следващия раздел втори на същата глава. Считаме, че с оглед на различните обстоятелства, които налагат прилагането на чл. 47, т. 5, б „б“ ЗЧОД двете хипотези следва да се разгледат и оценят по отделно.

При първата хипотеза процедурата по издаване на лиценз за извършване на частна охранителна дейност има за цел да осигури необходимите гаранции, че физическите лица, които ще организират и ръководят дейността в личен план не са рисков фактор с оглед на обществената сигурност. От тази гледна точка са регламентирани изискванията в чл. 41 ЗЧОД, неизпълнението на които задължава органа по чл. 40 да откаже издаването на лиценз с мотивирана заповед, например:

- Да нямат задължения по ДОПК;
- Да нямат задължения към държавата или към осигурителни фондове и пр.;
- Не са в производство/обявени в ликвидация или в несъстоятелност;
- Не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията;
- Не са привлечени като обвиняеми за умишлено престъпление от общ характер (чл. 47, т. 5, б „б“ ЗЧОД);
- Не страдат от психическо заболяване и др.

Предвидените в чл. 41 ЗЧОД изисквания произтичат от основните функции на частната охранителна дейност, които са посочени в чл. 2 от същия закон, а именно „опазване на живота и здравето на физическите лица, охраняване на имуществото на физическите и юридическите лица, гарантиране на максимално ниво на сигурност при транспортиране на ценни пратки и товари, осигуряване на безпрепятствено провеждане на

различни по характер и вид мероприятия“.

Подобни изисквания са предвидени и в Закона за МВР. Охранителната дейност е една от основните функции на Министерството на вътрешните работи, включително охраната на физически лица, имущество и провеждане на различни мероприятия. В чл. 155, ал. 1, т. 3 е записано, че държавен служител в МВР може да бъде дееспособно физическо лице, което не е привлечено като обвиняем. Очевидно и тук целта е да има по-голяма гаранция относно личността на кандидата за служител.

Нашето мнение е, че в условията на тази хипотеза при провеждане на процедура за издаване на лиценз, отказът да бъде издаден, когато на кандидата е повдигнато обвинение за умишлено престъпление от общ характер не противоречи на Конституцията на Република България. При условие, че лицензът не е издаден и икономическата дейност не е започнала не би могло да става дума за нарушаване на основни конституционни права на труд, собственост и свободна стопанска инициатива, регламентирани в членове 16, 17 и 19 КРБ.

При втората хипотеза разпоредбата на чл. 47, т. 5, б „б“ ЗЧОД е приложима по силата на препращането на чл. 49, ал. 1, т. 2 от същия закон.

Тя може да се раздели на още две хипотези. Общото между тях е, че вече има издаден лиценз, икономическата дейност се осъществява, но „физическото лице регистрирано като едноличен търговец, собственик на еднолично дружество с ограничена отговорност, съдружник в дружество с ограничена отговорност, член на управителния орган на търговското дружество или на юридическото лице, както и неограничено отговорен съдружник в командитно или събирателно дружество“ е привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер.

В първия случай в 30-дневен срок от настъпването на обстоятелствата лицето прекратява участието си в търговското дружество или в юридическото лице, което вече извършва частна охранителна дейност. По

този начин издаденият лиценз се запазва. Във втория случай законово определените 30-дневен срок не се спазва, което задължава органа по чл. 40 ЗЧОД да отнеме лиценза с мотивирана заповед.

При анализа съответните хипотези тук следва да вземем предвид чл. 31, ал. 3 и ал. 4 от Конституцията на Република България. Съгласно първата алинея обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда. В следващата алинея е записано, че не се допускат ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието. В тази връзка считаме, че прилагането на чл. 49, ал. 1, т. 2 ЗЧОД във връзка с чл. 47, т. 5, б. „б“ ЗЧОД противоречи на установените конституционни разпоредби.

При наличие на повдигнато обвинение за умишлено престъпление от общ характер, необосновано се нарушава правото на собственост на собственика на капитал на дружеството, на което има издаден лиценз и извършва частна охранителна дейност. Необосновано се нарушава и правото на собственост на останалите съсобственици (ако има такива), които нямат връзка с предполагаемото престъпление и неговия предполагаем извършител, защото са застрашени да изгубят икономическите възможности, които тяхното корпоративно участие им дава в капитала на дружеството.

Прилагането на чл. 49, ал. 1, т. 2 ЗЧОД препятства упражняването на вече започнала икономическа дейност и се явява пречка за свободното упражняване на стопанската инициатива. Прекратяването на участието в търговското дружество в 30-дневен срок или отнемането на лиценз ако срокът не бъде спазен, нарушава упражнението за извършване на икономическа дейност, направените инвестиции и постигнатия икономически резултат. По този начин дружеството може да бъде извадено от оборот и така да се даде необосновано предимство и възможност за преливане на клиенти в други конкурентни дружества и за

переразпределение на пазарни дялове.

Прилагането на чл. 49, ал. 1, т. 2 ЗЧОД ограничава също и правото на труд, който съгласно чл. 16 от Конституцията се гарантира и защитава от закона, а съгласно чл. 48, ал. 1 от Конституцията гражданите имат право на труд. Един от неблагоприятните резултати от отнемането на лиценза е прекратяване на трудовите правоотношения с наетите от дружеството работници и служители. По този начин се засяга основно гарантирано от Конституцията право на гражданите, както и съпътстващите го блага – възнаграждение, трудов стаж, социални и медицински осигуровки и пр.

От изложеното става ясно, че разпоредбите на чл. 49, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 47, т. 5, б. „б“ ЗЧОД нарушават редица конституционни права – на собственост, на труд, на свободна стопанска инициатива не само на собствениците на дружеството, извършващо частна охранителна дейност, но и на наетите на трудови договори, както и на контрагентите на дружеството, които при отнемане на лиценз ще трябва да търсят алтернативни решения. По този начин не се постига записаното в чл. 34, ал. 4 от Конституцията, че не се допускат ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието.

С УВАЖЕНИЕ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(ВЛ. СЛАВОВ)